

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod. maks. kods: LV40008020804
Nor. konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

28.03.2013. Nr. 0320130720/A528

Uz TAP VSS-263

Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijai

*Par Ministru kabineta noteikumu projektu
„Kārtība, kādā tiek aprēķināts un sadalīts valsts
atbalsts bērniem no pusotra gada vecuma līdz
obligātai bērna sagatavošanas pamatizglītības
ieguves uzsākšanai, ja bērns saņem šo
pakalpojumu privātā izglītības iestādē”*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un **nesaskaņo**, jo ir šādi iebildumi:

1. Ņemot vērā to, ka noteikumu projekts izdodams, pamatojoties uz likuma „Par valsts budžetu 2013. gadam” doto pilnvarojumu, tā noslēguma jautājumā paredzēts, ka noteikumi ir spēkā līdz 2013. gada 31. decembrim. Līdz ar to neskaidrs ir jautājums, kā tiks finansēta valsts atbalsta daļa pirmsskolas izglītības pakalpojumu nodrošināšanai privātās pirmsskolas izglītības iestādēs bērniem, kas šo pakalpojumu būs saņēmuši 2013. gada pēdējos četros mēnešos. Šāda fragmentāra pieeja rada risku, ka varētu tikt aizskartas bērnu un vecāku intereses.

Pirmsskolas izglītības ieguves pēkšņa pārtraukšana vai iestādes maiņa uz citu iestādi, kurā bērns vēl nebūtu adaptējies, var radīt bērniem nevajadzīgus pārdzīvojumus. Arī no vecāku viedokļa šāda nenoteikta situācija ir nepieļaujama, jo rada tiesības, kuru īstenošanas iespējamība 2014. gadā nav paredzama, ir nenoteikta un var radīt privātpersonu tiesību aizskārumus. Tāpat arī ir acīmredzami, ka pastāv risks, ka šāda Ministru kabineta lēmuma rezultātā 2014. gadā lēmuma īstenošana var tikt pārlikta uz pašvaldībām; vēl vairāk – mākslīgi var tikt palielināts pašvaldību līdzfinansējuma apjoms līdz 130 latiem. Līdz ar to, pieņemot Ministru kabineta noteikumu projektu, Ministru kabineta sēdes protokollēmumā ir skaidri jāparedz valsts budžeta finansējuma apmērs un avoti vismaz 2014. gadam.

Ministru kabinetam nav tiesību pašvaldībām noteiktās kompetences un tās īstenošanai izlietojamo finansējuma apmēru šādā veidā paplašināt. Neapšaubāmi, ka atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas

4. punktam pirmsskolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs ir pašvaldību autonomā funkcija. Saskaņā ar likuma „Par pašvaldību budžetiem” 2. pantu pašvaldību budžetu mērķis ir noteikt un pamatot, kāds līdzekļu apjoms tām nepieciešams ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei periodā, kuram šie līdzekļi ir paredzēti. Pašvaldību funkcijas pildāmas pašvaldībām pieejamo budžeta līdzekļu ietvaros. Līdzīgi kā valsts uzdevumi budžetā tiek atspoguļoti kā izdevumi, kas jānosedz ar attiecīgiem ieņēmumiem, kas ir ierobežoti un līdz ar to nosaka rīcības brīvību, lemjot par finanšu līdzekļu sadalījumu, tāpat tas attiecas arī uz pašvaldību budžetu finanšu līdzekļu sadalījumu un izlietojumu. Pašvaldībām pieejamo ierobežoto finanšu līdzekļu sadalījums ir politiskās izšķiršanās jautājums (skat. Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2011-11-01 „Par likuma „Par valsts budžetu 2011. gadam” apakšprogrammas 23.00.00. atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam” 10. punkta un 11.2. apakšpunkta secinājumus).

2. Likuma „Par valsts budžetu 2013. gadam” 51. pantā noteiktais pasākums „Valsts atbalsts pašvaldību pirmsskolas iestāžu rindu likvidēšanai” ietver finansējumu privātā pakalpojuma sniedzējiem. Noteikumu projektā piedāvātās redakcijas attiecībā uz finansējuma piešķiršanu tikai Izglītības iestāžu reģistrā reģistrētām privātām izglītības iestādēm, kuras īsteno licencētas vispārējās vai speciālās pirmsskolas izglītības programmas, nepamatoti sašaurina likumā noteikto pilnvarojumu. Līdz ar to attiecīgi precizējams noteikumu projekta 2. un 4. punkts. Privātā pakalpojuma sniedzēji šajā gadījumā var būt aukļu dienesti (kā tas ir, piemēram, Liepājā), rotaļu grupas (kā tas ir, piemēram, Baldonē), dienas centri, pašnodarbinātas personas un tamlīdzīgi. Turklāt it īpaši svarīgi tas ir pašvaldībās, kur pašvaldība nespēj visiem bērniem nodrošināt vietas pašvaldības pirmsskolas iestādēs un pašvaldības teritorijā nedarbojas arī privātās pirmsskolas iestādes. Šajā gadījumā izšķiroša ir pakalpojuma pieejamības nodrošināšana atbilstoši Ministru kabineta dotajam pilnvarojumam, nevis konkrēta pakalpojuma sniedzēja noteikšana.

3. No likuma „Par valsts budžetu 2013. gadam” 51. pantā Ministru kabinetam dotā pilnvarojuma Ministru kabinetam izdot noteikumus, pieņemam, ka valsts atbalsts ir paredzēts pirmsskolas iestāžu rindu likvidēšanai (pasākums „Valsts atbalsts pašvaldību pirmsskolas iestāžu rindu likvidēšanai”). Līdz ar to nepieciešams noteikumos skaidrot, ko šo noteikumu izpratnē nozīmē pirmsskolas izglītības iestādes rinda un reģistrācija pašvaldībā uzņemšanai pirmsskolas izglītības iestādē.

Piemēram, kā to rāda pašvaldību pieredze, pašvaldību līdzfinansējuma paredzēšana pirmsskolas izglītības pakalpojumu saņemšanai privātās pirmsskolas izglītības iestādēs ir veicinājusi to, ka vecāki, kuri ir izdarījuši apzinātu izvēli par labu pakalpojuma saņemšanai privātā izglītības iestādē un nemaz nav plānojuši savu bērnu sūtīt pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē vai pat ir atteikušies no pašvaldības sniegtā pakalpojuma, reģistrē savus bērnus rindā pakalpojuma saņemšanai pašvaldības izglītības iestādē, lai

bērna vecāki varētu saņemt līdzfinansējumu par pirmsskolas izglītības apgūšanu. Paredzam, ka līdzīga situācija radīsies valsts atbalsta noteikšanas gadījumā.

Tāpat arī jāatzīmē, ka bērni, kas ir uzņemti rindā pakalpojuma saņemšanai pašvaldības izglītības iestādē, netiek no rindas izslēgti arī tad, ja uzsāk pakalpojuma saņemšanu privātā izglītības iestādē, jo šajā gadījumā saglabājas vecāku līdzfinansējums pakalpojuma izmaksu segšanai un vecākiem saglabājas tiesības pretendēt uz pakalpojuma saņemšanu pašvaldības izglītības iestādē.

4. No noteikumu projekta 5.2. apakšpunkta un 6. punkta izriet, ka tiek piedāvāts valsts atbalstu paredzēt arī attiecībā uz tādiem bērniem, kas pirmsskolas izglītības pakalpojumus jau saņem un attiecīgi arī saņem pašvaldības līdzfinansējumu pirmsskolas izglītības pakalpojuma nodrošināšanai bērnam privātajā izglītības iestādē. Mūsu ieskatā šāda pieeja neveicina pirmsskolas iestāžu rindu likvidēšanu un būtu pārvērtējama.

Gadījumā, ja valsts atbalstam paredzēts finansējums tādā apmērā, ka valsts atbalsts ir pietiekams gan tiem bērniem, kas reģistrēti pašvaldībās uzņemšanai pirmsskolas izglītības iestādēs un nesaņem pirmsskolas izglītības pakalpojumus ne pašvaldību, ne arī privātās izglītības iestādēs, kā arī tiem bērniem, kas jau saņem pirmsskolas izglītības pakalpojumus privātās pirmsskolas izglītības iestādēs un attiecīgu pašvaldības līdzfinansējumu, Ministru kabineta noteikumu projektā paredzama prioritāra secība attiecībā uz valsts atbalsta sniegšanu bērniem, kas pirmsskolas izglītības pakalpojumus nesaņem nemaz (attiecīgi pārstrādājams noteikumu projekta 5.1., 5.2. un 6. punkts). Savukārt, ja valsts atbalstam paredzētais finansējums ir pietiekams tikai, lai daļēji vai pilnībā atbalstītu pirmsskolas izglītības saņemšanu bērniem, kas šobrīd pakalpojumu vispār nesaņem, tad attiecīgi atbalsts paredzams tikai šiem bērniem (attiecīgi svītrojams 5.2. un 6. punkts).

5. Nepieciešams precizēt Ministru kabineta noteikumu projekta 5.2. un 6. punktu tā, ka tie neuzliek jaunus pienākumus un finanšu slogu pašvaldībām attiecībā uz līdzfinansējuma pirmsskolas izglītības pakalpojumu nodrošināšanai privātajās pirmsskolas izglītības iestādēs paredzēšanu bērniem, kuri nesaņem šādus pakalpojumus šobrīd pašvaldību ierobežoto finanšu resursu pieejamības dēļ. Respektīvi – nav pamatoti valsts atbalsta sniegšanu automātiski sasaistīt ar pašvaldības sniegto līdzfinansējumu un tādā veidā paredzēt pašvaldībām papildus finanšu slogu. Ir pamatoti valsts atbalsta apmēru pielīdzināt pašvaldības sniegtajam līdzfinansējuma apmēram, taču rindu mazināšanas nolūkos pašvaldībām nevar uzlikt par pienākumu finansēt visus pakalpojumu saņemošos bērnus. Jāvērš arī uzmanība, ka Ministru kabinetam likumā nav paredzēts pilnvarojums noteikt kādus šāda satura pienākumus pašvaldībām.

6. Ministru kabineta noteikumu projektā piedāvātais regulējums ir nepilnīgs, kā arī atstāj plašas iespējas nevajadzīgām interpretācijām. Līdz ar to nepieciešams noteikumu projektā veikt atbilstošus precizējumus un papildinājumus. Piemēram:

a) lai gan noteikumu projekta anotācijā norādīts, ka noteikumu projekts nosaka, kādā veidā Labklājības ministrija valsts atbalsta sadalīšanā sadarbojas ar pašvaldībām un privātajām pirmsskolas iestādēm, noteikumu projektā nav precīzi definēta iesaistīto pušu rīcība un atbildība. Piemēram, nav skaidrs, kas 8. punkta izpratnē ir neattaisnoti iemesli; kā puses apmainās ar informāciju un kā valsts atbalsta sniegšana tiek nodrošināta proporcionāli apmeklēto dienu skaitam. Nav arī saprotams, kā Labklājības ministrija nodrošinās kontroli pār privāto izglītības iestāžu datu atbilstību faktiskajai situācijai (12. punkts);

b) 9. punkts paredz, ka valsts atbalsta izmaksa privātai izglītības iestādei tiek pārtraukta no nākamā mēneša pirmā datuma pēc tam, kad tiek piedāvāta vieta pašvaldības pirmsskolas iestādē. Mūsu ieskatā, šāda atbalsta sniegšanas kārtība nav samērīga, jo faktiski tas var nozīmēt, ka no valsts budžeta tiek apmaksāts pakalpojums, ko privātpersona nenodrošina, bet no pašvaldības puses tiek apmaksāts pakalpojums par šo pašu bērnu jau pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē;

c) nav saprotams, kā privātā pirmsskolas izglītības uzzina, ka izglītojamā dzīvesvieta ir mainījusies (13. punkts), jo vecākam nav pienākuma paziņot par dzīvesvietas maiņu, kā arī no noteikumu projekta 2. pielikumā paredzēto sniedzamo ziņu apjoma to nav iespējams konstatēt;

d) noteikumu projektā nav noteikts, ka privātai izglītības iestādei būtu pienākums samazināt mācību maksu attiecīgi par summu, kādu tā saņem kā valsts atbalstu. Turklāt neskaids ir jautājums, kurā brīdī un, kurš fiksēs, kāda ir mācību maksa privātajam pakalpojuma sniedzējam un kādas izmaksu pozīcijas valsts atbalsts sedz. Arī tad, ja šī mācību maksa konkrētā privātā pirmsskolā tiktu fiksēta, tas neizslēdz risku, ka privātais pakalpojuma sniedzējs var paaugstināt mācību maksu proporcionāli sniegtajam valsts atbalstam, līdz ar to mērķis atbalstīt bērnu vecākus netiks sasniegts;

e) nepieciešams paredzēt kontroles mehānismu tam, kādiem mērķiem privātā pirmsskola izlietos valsts atbalsta līdzekļus, iespējams, norādot pieļaujamās finansējuma pozīcijas pedagoģiskā procesa nodrošināšanai. Tas ļautu izvairīties no situācijām, kad valsts atbalsta līdzekļi tiek ieguldīti kapitālajos izdevumos, reprezentatīvajos izdevumos, starptautisko komandējumu izdevumos, kā arī paša uzņēmēja peļņas gūšanai.

Priekšsēža p.i.

Olga Kokāne

28.03.2013. 13:28

1331

Ināra Dundure 67508533,

inara.dundure@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.